

Ik ben niet gemaakt om vakantie te vieren

Willem Smouter

Als de Landelijke Vergadering erin slaagt om z'n werkzaamheden af te ronden op 17 juni, dan sluit Ad de Boer een flink pakket kerkelijke taken af. Niet alleen was hij voor de tweede keer preses van de LV, maar ook neemt hij na maar liefst 32 jaar afscheid van de Commissie voor Contact en Samenspreking (CCS), de landelijke commissie die het contact met andere kerken onderhoudt. Alle reden voor een terugblik, die vooral over de samensprekingen gaat, maar we beginnen met de Landelijke Vergadering. Waar ging het vooral over?

Ad de Boer: 'Het ging echt over de dominees dit keer. Het rapport van de Commissie Toekomstig Predikantsprofiel heeft ons qua tijd en intensiteit verreweg het meest bezig gehouden. Dat begon op de vorige LV met een zorgelijke opmerking van BramWattèl, voorzitter van de Vertrouwens- en Adviescommissie, over een flink aantal losmakingen van predikanten en hoe voorkom je dat. Ik heb daarvan achteraf gezegd: 'Eén vonk is al genoeg om een vuur te doen ontbranden': een dik pakket besluiten en vervolgens heeft deze ene commissie een reeks nieuwe commissies gebaard, die een en ander in de komende tijd mogen uitwerken.' Terwijl hij er wat schertsend over praat, vindt De Boer het evengoed een diep geestelijke zaak: 'Hoe ziet de predikant van de toekomst eruit, hoe moet hij of zij worden opgeleid, hoe voorkom je uitstroming, hoe rust je kerkenraden toe om beter met hun eigen predikant te communiceren.

Luister, als het alleen wat krammen en lijmen zou zijn, dan heb je er weinig aan. Maar tijdens de studie echt de vraag stellen: is dit wat jij moet doen, ligt je roeping hier en heb je er gaven voor gekregen, dat is voluit geestelijk en tot heil van de gemeente.'

Homoseksualiteit

Wat ook sterk de aandacht heeft getrokken is de besluitvorming over homoseksualiteit. Aanleiding was dat de kerk van Utrecht homoseksueel samenlevende leden wilde kunnen roepen als ouderling, al werd de uitvoering daarvan uitgesteld tot 2012. Er lagen voorstellen van drie regio's op tafel om als LV een uitspraak te doen.

Uiteindelijk is er voor gekozen om een studiecmissie in te stellen, bij voorkeur samen met de Vrijgemaakte kerken, om in de komende jaren antwoord te geven op de vraag welke weg Gods woord wijst op dit punt. Die studie gaat niet over Utrecht, maar over de zaak zelf. Een van de overwegingen is dat het de kerken dient om op dit punt zo mogelijk gezamenlijk de Schrift te verstaan.'

Ad de Boer vergeet nooit dat hij in zijn jonge jaren meemaakte dat een student in Kampen zich had verhangen.

Er werd in de gemeente niet over gepraat, maar je kon van alles raden. 'Het begint voor mij al met het feit dat homo's in de kerken niet bestonden en naar ik vrees nu soms nog niet bestaan. Want gaat het over hen in de prediking, in het gebed, zijn ze gekend en geliefd? Ik zie vanuit de Bijbel zelf geen ruimte voor homoseksuele relaties. Daar ben ik ook wel in veranderd. Een aantal jaren geleden voelde ik me zelf opschuiven naar zeg maar een ruimer standpunt. Maar naarmate ik meer lees en luister, zie ik toch als doorgaande lijn in de Bijbel dat hier niet makkelijker over gepraat wordt. In de beweging in de Bijbel van schepping naar Koninkrijk wordt de radicaliteit rond seksuele relaties eerder groter dan kleiner. Alleen: in de lieve vrede, laat dat niet het eerste en het enige zijn dat we zeggen. In veel gemeenten moet het gesprek nog beginnen.'

Het schisma liegt

Decennia lang heeft Ad de Boer mee gedaan aan de gesprekken met Christelijke Gereformeerden en Gereformeerd Vrijgemaakten. Een onvoorstelbaar lange tijd, als je terugkijkt. 'Mijn halve leven heb ik eraan deelgenomen, ja. Letterlijk: ik ben nu 64 jaar en ik heb 32 jaar in de Commissie voor Contact en Samenspreking (CCS) gezeten. Wat mij drijft is in drie woorden samen te vatten: het schisma liegt. Dat is de titel van een boek van ds. G. van de Brink over de scheuring in de Vrijgemaakte kerken en hij wilde zeggen: het klopt gewoon niet dat we uit elkaar gegaan zijn. Dat had gewoon niet mogen gebeuren, het heeft God verdriet gedaan en mensen kapot gemaakt.

We hebben eenvoudig de opdracht om elkaar te vinden. De laatste jaren denk ik daarbij niet meer zozeer aan een officiële kerkelijke hereniging. Op een herhaling van de fusie waaruit de PKN ontstaan is, zit ook niemand te wachten als dat weer nieuwe strijd oplevert.

Maar als kansels gesloten blijven en we niet bij elkaar het Avondmaal kunnen vieren, dan is dat een verschrikking, tenzij er fundamentele redenen vanuit de Schrift voor zijn. Ik heb een hartstochtelijk geloof dat de breuk niet deugt. In toenemende mate is daarbij gekomen dat ik geloof dat onze kerken kwetsbaar zijn. We hebben veel van de Here ontvangen. Ik ben erg blij met wat er aan nieuw leven is en ook wat we uit evangelische kring geleerd hebben.

Maar we zijn kleine kerken: ons kent ons, bij problemen is het lastig om mensen te vinden die er niet bij betrokken waren. En voor de predikantsopleiding hebben we gepromoveerde docenten nodig en waar zijn die voor de toekomst? En ook op ander gebied – bij gezamenlijke studie, bij ondersteuning van de kerken – drijven we veel op wat andere kerken doen. Daarom is het niet alleen opdracht om elkaar te vinden, maar we hebben andere kerken ook gewoon nodig.'

We zijn bijna één

Toen De Boer in 1979 lid werd van CCS waren de Vrijgemaakten nog niet in beeld, maar de contacten met de Christelijke Gereformeerden waren buitengewoon hoopvol. 'Er was een sfeer van blijde verwachting, we zijn bijna één. Als je het over een federatie had, dan was de reactie: "Prima, maar laat het geen excuus zijn om niet werkelijk één te worden". Die sfeer is vrij snel daarna gaan kantelen en toen kwamen er vele, heel vele jaren van gesprek over de toe-eigening des heils, het verschil tussen Adamspositie en Abrahamspositie, enquêtes in de eigen achterban en ga maar door.' De Boer heeft niet veel zin om er op terug te kijken. 'Ik snap best dat het ook lastig geweest zou zijn om er 30.000 Nederlands Gereformeerden bij te krijgen. Maar wat telt is waar we terecht gekomen zijn. De laatste CG synode heeft klip en klaar gezegd dat de verschillen op dit punt niet kerkscheidend zijn en dat toe-eigening is afgevoerd van de agenda.'

Je hoeft niet diep te graven om te ontdekken dat Ad gesprekken met de CGK zeer serieus gevoerd heeft, maar dat zijn hart pas echt geraakt wordt als het over de breuk met de Vrijgemaakten in de jaren zestig en het mogelijk herstel daarvan gaat. 'Hoewel ik zelf niet zo erg midden in scheuringen heb gezeten, was het allemaal wel vlakbij in de familie. Ik denk vaak dat ik het kwijt ben en dan kan ik er ontspannen over spreken. Maar dan lees ik een roman over die tijd ("Het hondje van Sollie") en na het eerste hoofdstuk ben ik in tranen. Ik dacht "wat gebeurt hier?" En we hebben vorig jaar in januari voor het eerst met onze Vrijgemaakte zusterkerk in Barneveld een gezamenlijke dienst gehouden en ik zat met een mengeling van ongelofelijke blijdschap en tranen. Dat heeft er ook mee te maken dat, toen wij buiten verband geworden waren, we niet naar mijn ouders gingen als het Avondmaal was want dan kon je niet meedoen. En mijn schoonouders zijn nooit bij de doop van onze kinderen geweest. Ik ben uit het GPV gezet en daar kon ik destijds niet onbewogen maar toch vrij rationeel over praten. Maar naarmate ik er verder van af kom raakt dat me toch enorm. Hoeveel te meer geldt dat voor de weinige nu nog levende predikanten die destijds geschorst en afgezet werden.'

Slapeloze nachten

Wat heeft het De Boer gekost om, tegen deze achtergrond, decennialang officiële gesprekken te voeren? Ad lacht er wat bij: 'Slapeloze nachten. In de jaren negentig begonnen de gesprekken met de Vrijgemaakte deputaten en dat ging moeizaam. Mijn vriend Pieter van Kampen zei 'nu weet ik hoe een Sanhedrin werkt' en hij stopte ermee. Veel later, in de afgelopen tien jaar, toen de gesprekken met deputaten geweldig verliepen, was ik vol van die intense verbondenheid en dan lag de synode weer dwars; ergens logisch natuurlijk want veel synodeleden kenden ons alleen uit papieren. Maar ja, daar heb ik wel eens slecht van geslapen.

Toch vond ik het wel prachtig dat we op de laatste Vrijgemaakte synode aan onze kant twee nieuwelingen bij ons hadden, ds. Arie Reitsema en ds. Kor Muller, en die waren vooral enthousiast: "Dit zijn toch geweldige stappen vooruit". En jawel, dat is ook echt mijn belangrijkste ervaring. Ergens ben ik blij dat mijn kinderen deze hele discussie niet snappen, voor zover dat betekent dat ze ervaren hebben dat muren van de kerk op kniehoogte zijn en dat je er zo overheen kunt stappen. Toch blijft het belangrijk om ook met de naaste kerkelijke burens goed om te leren gaan.'

Vrije tijd

De LV en de samensprekingen zijn overigens maar een klein stukje van zijn werk. Nadat hij vanwege zijn keus voor de (toen nog) buiten-verband kerken niet langer bij de Tweede Kamerfractie van het GPV kon blijven, werkte hij bij de Evangelische Omroep als journalist en later tot 2006 als directeur. Na zijn pensioen werd hij onder meer voorzitter van de ledenraad en de Raad van Toezicht van de EO, en voorzitter van de VBOK. Ook schreef hij talloze bladen vol, van Koers en Saamhorig tot de Shalomkrant en niet te vergeten Opbouw. Decennialang was hij ook nog lid van de gemeenteraad in Nijkerk. Kortom, suggereer ik: zonder geloof en kerk zou hij een hoop meer vrije tijd hebben gehad. Voor het eerst in het gesprek is Ad verbijsterd, valt stil en stottert. 'Ja, nou. Je weet dat ik op vakanties mateloos kan genieten, maar ik ben niet gemaakt, beter gezegd geschapen om vakanties te houden. Genieten is prima, maar ik hoop dat ik daar de eeuwigheid voor krijg.'

Solliciteren

Bijna al zijn functies zijn dingen waar je voor gevraagd wordt; heeft Ad de Boer eigenlijk zelf mee vorm gegeven aan zijn leven of is hij overal ingerold?

'Eh, tja. Ik heb inderdaad tot een jaar geleden nog nooit ergens voor gesolliciteerd, maar vorig jaar vroegen ze per advertentie leden van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming. Nu ben ik op dat punt helaas ervaringsdeskundige, dus ik schreef een sollicitatie. En toen werd ik afgewezen, heel gênant bij mijn eerste sollicitatie... Intussen ging het natuurlijk wel degelijk om keuzes. Het gevoel dat God je roept is altijd belangrijk voor me geweest, maar je zit er niet als stokken en blokken bij; er is een wisselwerking tussen wat God vraagt en wat je zelf ook boeiend vindt om te doen.'

Bruisende rivier

Tenslotte, stel dat het nou wat rustiger wordt nadat Ineke en hij terugkomen van vakantie uit Australië, wat zou hij nog willen doen? 'Wat ik in ieder geval meer zou moeten doen is investeren in mijn kinderen en kleinkinderen. Nou, soms zou ik dat ook willen. Maar daarnaast: we zijn in onze gemeente midden in het project 'Feest van genade', waarin we gemeentebreed bezig zijn met de basics van het christelijk geloof, met hartstocht voor God, met zonde, genade, toewijding en heiliging. Deze week ging het over heiliging, over verrukt van Gods liefde, en dan kan ik ernaar verlangen om meer door zijn Geest te worden vervuld. Om voor hem te leven, om mensen bij Jezus te brengen. Ineke zegt wel eens: wat betekenen wij voor de mensen in deze flat?'

Kunnen ze aan ons zien dat wij op de Here Jezus lijken, gaan ze door ons er meer naar verlangen om bij hem te horen? Ik vrees van niet – ik ben slecht in het persoonlijk contact leggen met mensen. Ik verlang ernaar wat het geloof betreft dat de kalme beek meer een bruisende rivier wordt die soms ook over de randen heen gaat. En hoe dat eruit ziet dat zou ik niet weten, maar als het van God komt dan is het goed.'

Ds. Willem Smouter is predikant van de NGK Apeldoorn.

Opbouw jaargang 55/10, 13 mei 2011

<https://www.onderwegonline.nl/opbouw-archieff/pagina?id=11683>